

Izglītības kvalitātes valsts dienests

Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14, Rīga, LV - 1050, tālr. 67222504, fakss 67228573
e-pasts ikvd@ikvd.gov.lv, www.ikvd.gov.lv

Rīgā 10.07.2015.

Par izglītības programmu licencēšanas rezultātiem

Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – kvalitātes dienests) iesniedz pārskatu par vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu licencēšanas rezultātiem laika posmā no 2010. līdz 2014.gadam, kā arī informē par tendencēm, kas vērojamas kvalitātes dienesta kompetencei piekritīgu izglītības programmu licencēšanā.

Kvalitātes dienests nodrošina vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu licencēšanu Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumos Nr.775 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr.775), Ministru kabineta 2008.gada 2.decembra noteikumos Nr.990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” un kvalitātes dienesta 2014. gada 22. jūlija iekšējos noteikumos Nr.11 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas norises kārtība” noteiktajā kārtībā.

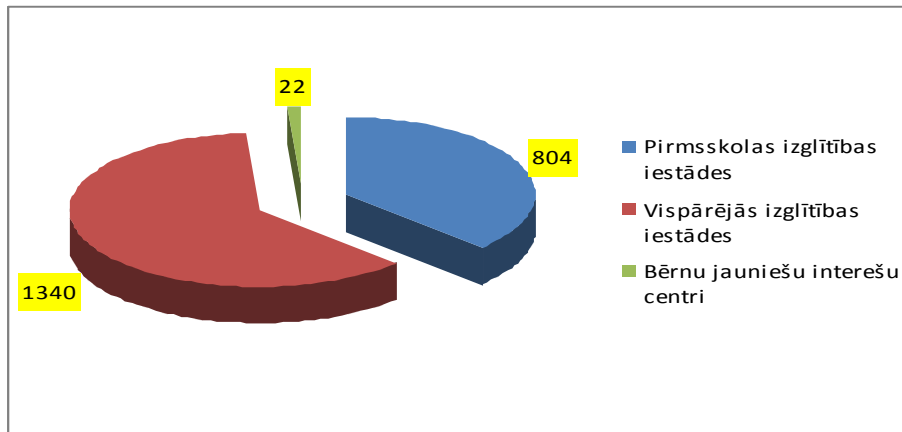
Vispārējās izglītības programmu, to grozījumu izvērtēšanu veic atbilstoši Vispārējās izglītības likumā (turpmāk – VIL), Ministru kabineta 2013.gada 21.maija noteikumos Nr.281 „Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu standartiem un izglītības programmu paraugiem”, Ministru kabineta 2014.gada 12.augusta noteikumos Nr.468 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” (turpmāk – valsts vispārējās izglītības standarti) noteiktajam, savukārt pirmsskolas izglītības programmu licencēšanu veic saskaņā ar VIL un Ministru kabineta 2012.gada 31.jūlija noteikumos Nr.533 „Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām” (turpmāk – vadlīnijas) noteikto.

Profesionālās izglītības programmu izvērtēšanu veic saskaņā ar Profesionālās izglītības likumā (turpmāk – PIL), Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumos Nr.461 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību”, Ministru kabineta 2000.gada 27.jūnija noteikumos Nr.211 „Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu” un Izglītības un zinātnes ministrijas 2010.gada 11.oktobra iekšējos noteikumos Nr.22 „Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība” noteikto, kā arī ievērojot katras konkrētas profesijas standartu un nozaru organizāciju atzinumus.

1.Vispārējās izglītības programmu licencēšana **1.1. Licencēšanas rezultātu kopsavilkums un dinamika**

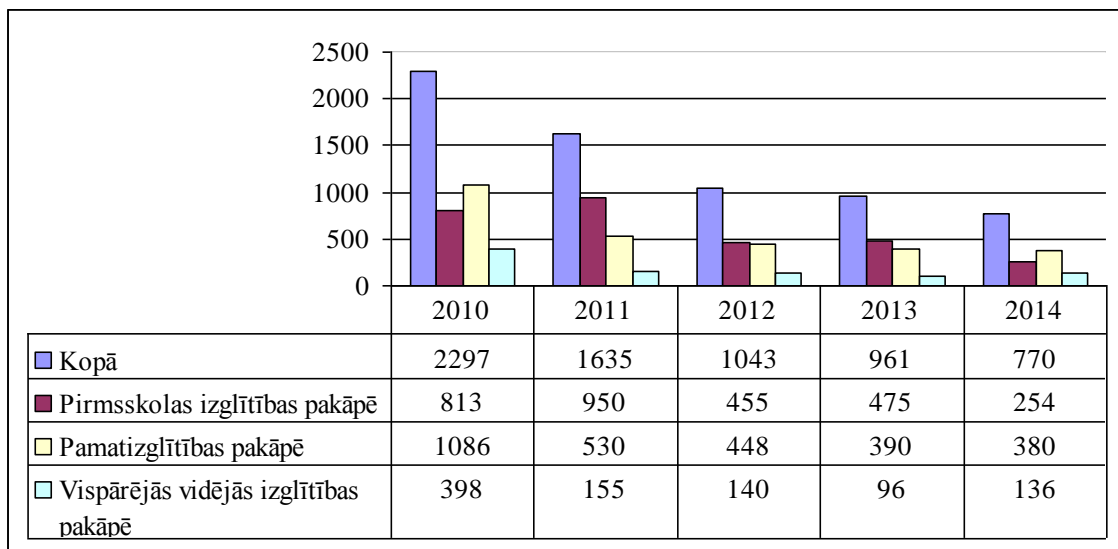
Valsts izglītības informācijas sistēmā (turpmāk – VIIS) pieejamie dati (uz 28.05.2015.) liecina, ka vispārējās izglītības programmas tiek īstenotas 2166 izglītības iestādēs, t.sk. 804 pirmsskolas izglītības iestādēs, 1340 vispārējās (pamat- un vidējās) izglītības iestādēs un 22 bērnu un jauniešu interešu centros (sk. 1.attēlu).

1.attēls
Izglītības iestāžu veidi, kurās
īsteno vispārējās izglītības programmas

Laika periodā no 2010.gada līdz 2014.gadam izdotas 6706 licences vispārējās izglītības programmu īstenošanai (sk. 2.attēlu). Tomēr izdoto licenču skaits katru gadu samazinās. Tas saistīts ar to, ka iepriekšējos gados licenču nomaiņu noteica ārējie normatīvie akti, pārmaiņas pašvaldību un izglītības iestāžu darbībā (administratīvi teritoriālā reforma, izglītības iestāžu tīkla optimizācija, vadlīniju apstiprināšana, valsts vispārējās izglītības standartu spēkā stāšanās utt.).

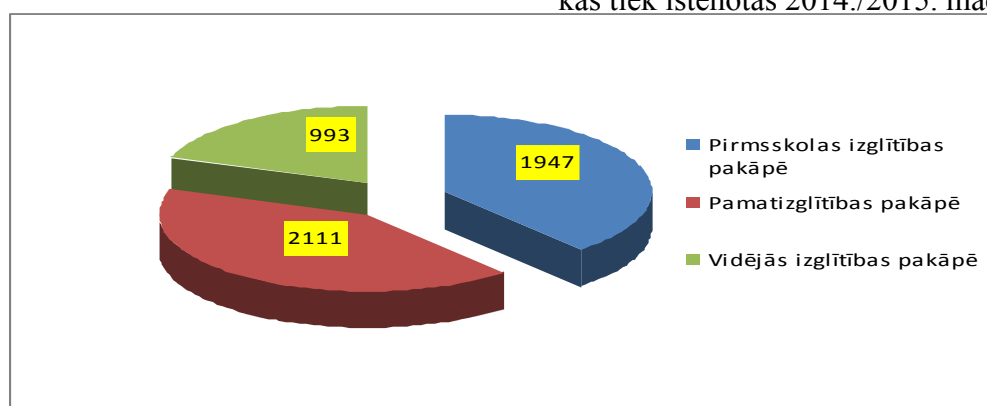
2.attēls
2010. – 2014.gadā licencētās
vispārējās izglītības programmas

Licencējot noteiktas pakāpes un veida izglītības programmu, izglītības iestāde pauž vēlmi to īstenot, tomēr ir konkrēti mācību gadi, kad izglītojamie neizvēlas apgūt kādu no izglītības iestādes licencētajām izglītības programmām. Līdz ar to VIIS tās ietvertas kā izglītības iestādes iespējamais piedāvājums.

VIIS dati liecina, ka no **6706** licencētajām vispārējās izglītības programmām 2014./2015. mācību gadā tiek īstenota **5051** izglītības programma, t.i., **75,3%** no licencēto izglītības programmu skaita (sk. 3.attēlu).

VIIS ietvertās vispārējās izglītības programmas, kas tiek īstenotas 2014./2015. mācību gadā

Stājoties spēkā jauniem valsts vispārējās izglītības standartiem, izglītības iestādes ir sākušas izvērtēt ne tikai licencēto vispārējās izglītības programmu satura atbilstību, bet arī VIIS ievadīto informāciju. Gadījumos, ja izglītības iestāde konstatēja, ka VIIS sadaļā „Aktīvās izglītības programmas” minēta informācija par tām izglītības programmām, kuras netiek īstenotas, kvalitātes dienestā tika iesniegts iesniegums un, pamatojoties uz izglītības iestādes iesniegumā ietverto lūgumu, tiek veikta atzīme VIIS par izglītības programmas spēkā neesamību. Tas sekmēja VIIS ievadītās informācijas sakārtošanu un precizēšanu, tādējādi nodrošinot ievadītās informācijas ticamību un atbilstību reālai situācijai izglītības iestādē.

Atbilstoši Izglītības likuma 28.pantā noteiktajam, ka izglītības iestādes ir patstāvīgas izglītības programmu izstrādē un īstenošanā, ievērojot izglītības programmu klasifikāciju, izglītības iestādes licencējušas izglītības programmas bez virziena specializācijas vai ar humanitārā un sociālā virziena, matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena, profesionāli orientētā virziena specializāciju. Tomēr licencēto izglītības programmu skaits neliecina, ka būtu būtiski pieaugusi izglītības iestāžu interese par virzienu izglītības programmu īstenošanu (sk. 1.tabulu).

1.tabula
Licencētās vispārējās izglītības programmas atbilstoši satura virzienam (2010. – 2014.)

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Pamatizglītība:					
-pamatizglītība (bez virziena)	664	234	208	132	163
-humanitārais un sociālais virziens	12	16	10	6	13
-matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziens	68	7	9	7	11
-profesionāli orientētais virziens	16	25	18	11	8
Vispārējā vidējā izglītība:					
-vispārizglītojošais virziens	398	155	140	55	82
-humanitārais un sociālais virziens	235	95	86	9	14
-matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziens	48	18	14	17	19
-profesionāli orientētais virziens	43	24	13	12	16

No pārskata periodā licencētajām 1638 pamatizglītības programmām vidēji 14% (237) izglītības programmu tiek licencētas kādā no virzieniem, savukārt vispārējā vidējā izglītībā – no 1493 licencētajām programmām vidēji 44% (663) izglītības programmu tiek licencētas kādā no virzieniem.

Visvairāk no licencētajām izglītības programmām satura virzienos pamatizglītībā tiek licencētas programmas matemātikas, dabaszinību un tehnikas virzienā (102), bet vidējā izglītībā

– humanitārajā un sociālajā virzienā (439).

Veicinot izglītības iestāžu autonomiju (patstāvību) izglītības programmu izstrādē, licencēšanā, īstenošanā un vienlaikus nodrošinot personām, kas izkritušas no izglītības vides, iespēju atsākt un iegūt noteiktas pakāpes izglītību (otrās iespējas izglītība), ir licencētas izglītības programmas īstenošanai vakara (maiņu), tālmācības vai neklātienē formā. Šāda veida izglītības programmu īstenošana nodrošina vispārējās izglītības ieguvu personām, kurām ģimenes, darba, veselības stāvokļa, sociālekonomisku vai citu apstākļu dēļ nav iespēju apmeklēt izglītības iestādi pilna laika klātienē izglītības programmas apguvei. Licencēšanas dati liecina, ka pamatizglītības pakāpē ir samazinājies izdoto licenču skaits īstenošanai tālmācībā. Iespējams, ka tas saistīts ar specifisko mācību e-vides nodrošināšanu un tehnoloģijām. Savukārt vispārējās vidējās izglītības pakāpē pieprasījums licencēt izglītības programmas īstenošanai tālmācības, vakara (maiņu), neklātienē apmācības formā ir saglabājies (sk. 2.tabulu).

2.tabula
Licencētās izglītības programmas īstenošanai
tālmācības, vakara (maiņu), neklātienē apmācības
formā (2010. – 2014.).

Pamatizglītības pakāpē	2010	2011	2012	2013	2014	Kopā
-tālmācībā	0	2	3	9	4	18
-vakara (maiņu)	3	11	16	10	8	57
-neklātienē	7	5	6	13	8	41
Vidējā izglītība pakāpē						
-tālmācībā	2	8	5	15	12	42
-vakara (maiņu)	15	8	10	5	7	45
-neklātienē	21	21	14	15	17	88

Vispārējās izglītības programmu licencēšanas procesā tiek respektēta izglītības iestādes patstāvība, kā arī izglītības iestādes dibinātāja izvēle un saskaņojums licencēt izglītības programmu atbilstoši vadlīnijās un valsts vispārējās izglītības standartā apstiprinātajam paraugam vai izglītības iestādes izstrādātajai izglītības programmai (autorprogramma).

Dati par licencētajām izglītības programmām liecina, ka izglītības iestāžu izvēli ir ietekmējuši dažādi apsvērumi, tostarp arī jaunu vadlīniju un valsts vispārējās izglītības standartu spēkā stāšanās un izglītības programmas paraugu iekļaušana tajos. Šajā sakarā, licencējot izglītības programmu atbilstoši noteiktajam paraugam, izglītības iestāžu uzmanība tika vērsta uz 2014.gada 25.marta grozījumiem Ministru kabineta noteikumu Nr.775 1.pielikumā „Iesniegums vispārējās izglītības programmas licences saņemšanai” daļā „Piezīmes”, ka izglītības programmu nepievieno, ja izglītības iestāde iesniegumā norāda, ka īsteno normatīvajos aktos noteiktajam programmas paraugam atbilstošu vispārējās izglītības programmu. Ja izglītības iestāde vispārējās izglītības programmas īstenošanai izvēlas kādu no normatīvajos aktos noteiktajiem izglītības programmu paraugiem, iesniegumam pievieno izglītības programmas īstenošanas plānu (izņemot pirmsskolas un vispārējās vidējās izglītības programmas), kurā mācību stundas izglītības iestādes izvēlei ir papildinātas tajos mācību priekšmetos, kuri atbilst izglītības iestādes attīstības plānā izvirzītajām prioritātēm, kā arī valsts pamatizglītības standartā noteikto mērķu un uzdevumu sasniegšanai.

Licencēto izglītības programmu dinamika liecina, ka pirmsskolas izglītības pakāpē pārsvarā ir licencētas izglītības programmas atbilstoši vadlīnijās noteiktajiem izglītības programmu paraugiem. Pamatizglītības pakāpē nav vērojamas izmaiņas licencēto izglītības programmu skaitā, taču pēc valsts pamatizglītības standarta spēkā stāšanās (12.08.2014.) strauji palielinājās to izglītības programmu skaits, kas licencētas īstenošanai atbilstoši noteiktajam paraugam. To sekmēja apstākļi, ka pamatizglītības programmu paraugos tika iekļauti mērķi un

uzdevumi virzienu programmām. **Humanitārā un sociālā virziena pamatizglītības programmas uzdevums** – nodrošināt iespēju paplašināti un padziļināti apgūt izglītības jomu *Valoda, Cilvēks un sabiedrība* un *Māksla* mācību priekšmetus, pilnveidot prasmi orientēties mūsdienu sabiedrības sociāli ekonomiskajās attiecībās, padziļināti izprast latviešu tautas un citu tautu kultūru Eiropas un pasaules kultūras kontekstā. **Matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena pamatizglītības programmas uzdevums** ir nodrošināt iespēju padziļināt zināšanas un izpratni par vispārējām dabas likumsakarībām un to lomu cilvēka un sabiedrības dzīvē, veicināt dabas daudzveidības un vienotības izziņu, pilnveidot prasmes un pieredzi eksperimentālajā darbā, rosināt pētnieciskajai darbībai, padziļinot teorētiskās zināšanas un prasmes izglītības jomas *Tehnoloģiju un zinātņu pamati* mācību priekšmetos. **Profesionālā virziena pamatizglītības programmas uzdevums** – nodrošināt iespēju apgūt zināšanas, prasmes un iemaņas vispārīgākajās mācību priekšmetos un padziļināti apgūt izglītības jomu *Cilvēks un sabiedrība, Māksla* mācību priekšmetus, kuri rosina izteikt sevi mākslinieciskajā pašdarbībā, attīsta praktiskā darba iemaņas un rada motivāciju turpmākās izglītības un profesijas ieguvei.

Savukārt vispārējā vidējā izglītībā pārsvarā tiek licencētas izglītības iestādes izstrādātās izglītības programmas (autorprogrammas), kas saistās ar izglītības iestādes attīstības plānu un nolikumā noteiktajām prioritātēm (sk. 3.tabulu).

3.tabula Licencētās izglītības programmas:
īstenošanai pēc parauga vai autorprogramma
(2010. – 2014.)

GADS	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.	
	A	P	A	P	A	P	A	P	A	P
Autorprogramma (A) Pēc parauga (P)										
Pirmsskolas izglītības pakāpe	812		950		455		475		254	
	433	379	159	791	77	378	64	411	41	213
	53%	47%	17%	83%	17%	83%	13%	87%	16%	84%
Pamatizglītības pakāpe	1086		530		448		390		380	
	791	295	323	207	367	81	301	89	240	140
	73%	27%	61%	39%	82%	18%	77%	23%	63%	37%
Vispārējās vidējās izglītības pakāpe	398		155		140		96		136	
	340	58	133	22	124	16	79	17	108	28
	85%	15%	86%	14%	89%	11%	82%	18%	79%	21%
KOPĀ	2296		1636		1043		961		770	
	1655	732	615	1021	568	475	444	517	389	381
	68%	32%	38%	64%	54%	46%	46%	54%	51%	49%

Nodrošinot vienlīdzīgas izglītības ieguves iespējas un atbalstot sociālās atstumtības risku grupas bērnu un bērnu ar īpašām vajadzībām iekļaušanos izglītības sistēmā, ir izdotas **1374** licences speciālās izglītības programmu īstenošanai, t.sk. **486** licences speciālās pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai, **871** – speciālās pamatizglītības programmu īstenošanai un **17** – speciālās vidējās izglītības programmu īstenošanai.

No **486** licencēm speciālās pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai **22** (5%) izdotās izglītības programmām izglītojamajiem ar redzes traucējumiem, **8** (2%) – izglītojamajiem ar dzirdes traucējumiem, **33** (7%) – izglītojamajiem ar fiziskās attīstības traucējumiem, **35** (7%) – izglītojamajiem ar somatiskām saslimšanām, **154** (32%) – izglītojamajiem ar valodas traucējumiem, **118** (24%) – izglītojamajiem ar jauktiem attīstības traucējumiem, **16** (3%) – izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem, **64** (13%) – izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem, **36** (7%) – izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem

vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem. Visvairāk pirmsskolas izglītības iestādes ir licencējušas speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar valodas traucējumiem – **154** un jauktiem attīstības traucējumiem – **118**.

Pārskata periodā speciālās pirmsskolas izglītības programmas īstenošanai izdoto licenču skaits ir samazinājies. Tomēr joprojām aktuālas ir speciālās pirmsskolas izglītības programmas izglītojamajiem ar valodas traucējumiem (18 licences) un izglītojamajiem ar jauktiem attīstības traucējumiem 21 licence (sk. 4.tabulu).

4.tabula Licencētās speciālās pirmsskolas izglītības programmas (2010. – 2014.)

Speciālās pirmsskolas izglītības programmas izglītojamajiem ar:	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Kopā
redzes traucējumiem	2	8	6	5	1	22
dzirdes traucējumiem		1	4	1	1	8
fiziskās attīstības traucējumiem	7	10	9	6	1	33
somatiskām saslimšanām	3	9	11	10	2	35
valodas traucējumiem	21	41	33	41	18	154
jauktiem attīstības traucējumiem	7	25	30	35	21	118
garīgās veselības traucējumiem	2	1	6	4	3	16
garīgās attīstības traucējumiem	6	14	9	24	11	64
smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem	2	8	7	14	5	36
Kopā						486

Speciālās pamatizglītības programmu īstenošanai izdotas **871** licence, no kurām: **14** (2%) – izglītojamajiem ar redzes traucējumiem, **11** (1%) – izglītojamajiem ar dzirdes traucējumiem, **24** (3%) – izglītojamajiem ar fiziskās attīstības traucējumiem, **14** (2%) – izglītojamajiem ar somatiskām saslimšanām, **30** (3%) – izglītojamajiem ar valodas traucējumiem, **401** (46%) – izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem, **27** (3%) – izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem, **256** (29%) – izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem un **93** (11%) – izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem attīstības traucējumiem. Vislielākais pieprasījums speciālās izglītības programmas īstenošanai ir izglītības programmām izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem – **401**, izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem – **256** un izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem – **93** licences (sk. 5.tabulu).

5.tabula
Licencētās speciālās pamatizglītības programmas (2010. – 2014.)

Speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar:	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Kopā
redzes traucējumiem	3	3	3	1	4	14
dzirdes traucējumiem	3	3	1	3	1	11
fiziskās attīstības traucējumiem	7	7	1	2	7	24
somatiskām saslimšanām	2	6	3	1	2	14
valodas traucējumiem	5	6	5	4	10	30
mācīšanās traucējumiem	124	78	78	61	60	401
garīgās veselības traucējumiem	6	3	6	10	3	27
garīgās attīstības traucējumiem	85	28	34	58	51	256
smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības	30	9	6	29	19	93

traucējumiem						
Kopā	871					

Savukārt speciālās vidējās izglītības programmu īstenošanai izdotas **17** licences, no kurām: **3** (18%) – izglītojamajiem ar redzes traucējumiem, **5** (29%) – izglītojamajiem ar dzirdes traucējumiem, **9** (53%) – izglītojamajiem ar fiziskās attīstības traucējumiem.

Licencētās speciālās izglītības programmas netiek īstenotas tikai speciālās izglītības iestādēs, bet arī atsevišķas vispārējās izglītības iestādes integrē bērnus ar īpašām vajadzībām izglītības iestādēs speciālās izglītības vai vispārējās izglītības klasē, īpaši bērnus ar funkcionāliem vai mācīšanās traucējumiem.

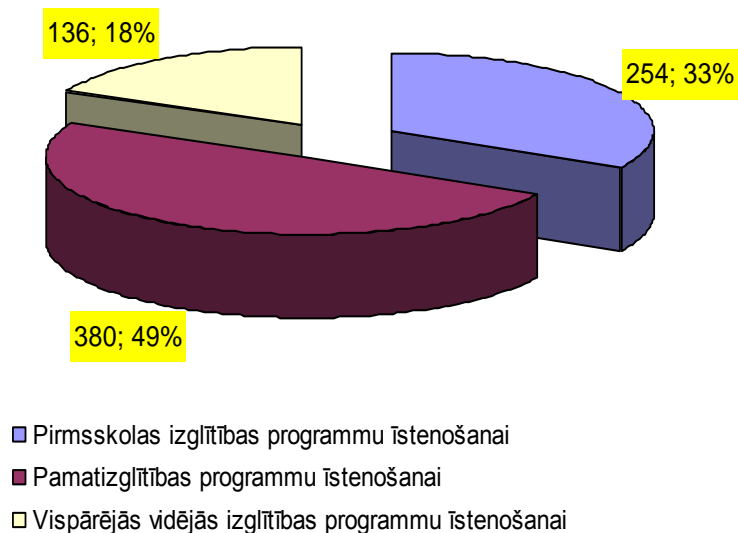
1.2. Licencēšanas rezultāti 2014.gadā

2014.gadā izdotas **770** licences vispārējās izglītības programmu īstenošanai, no tām: **254** (33%) – pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai, **380** (49%) – pamatizglītības programmu īstenošanai un **136** (18%) – vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanai (sk. 2. un 4.attēlu).

Sagatavoto licenču skaits 2014.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir samazinājies, jo iepriekšējos gados licenču izdošanu bieži vien noteica ārējie faktori (t.sk. administratīvi teritoriālā reforma, vadlīniju un valsts vispārējās izglītības standartu pieņemšana).

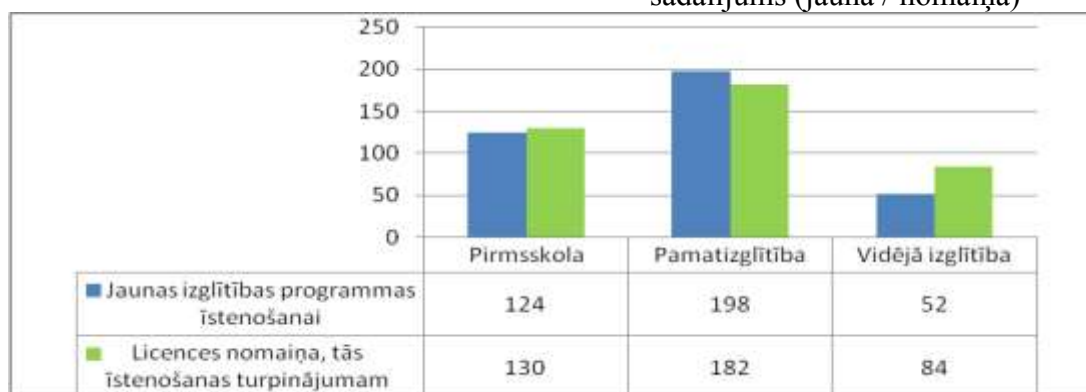
4.attēls

2014. gadā licencētās vispārējās izglītības programmas

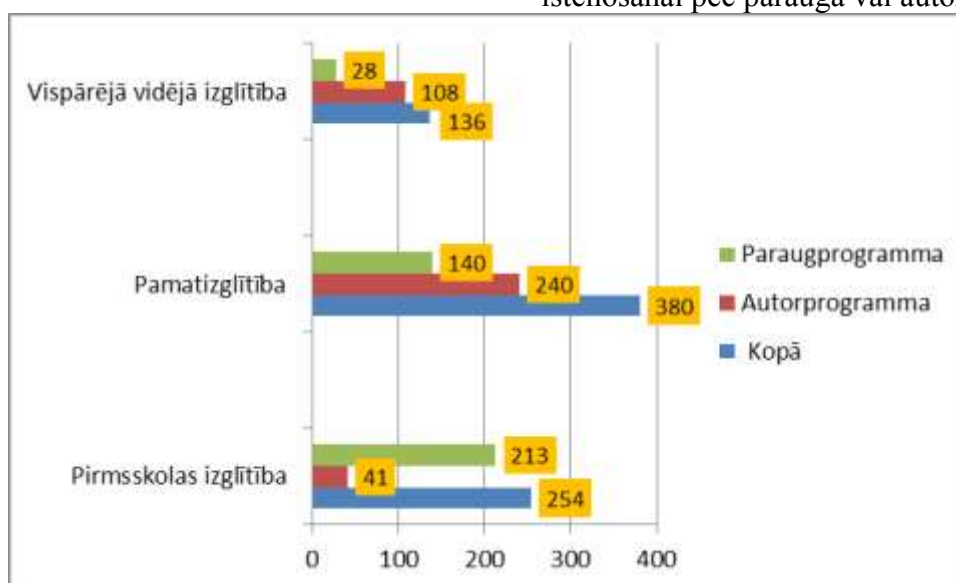
No 2014.gadā izdotajām licencēm **374** (49%) izdotas jaunas izglītības programmas īstenošanai, savukārt **396** (51%) gadījumos ir veiktas licences nomaiņa izglītības programmas īstenošanas turpināšanai sakarā ar būtiskiem grozījumiem dokumentos, kas bijuši par pamatu licences saņemšanai (dibinātāja maiņa, īstenošanas vietas maiņa vai papildināšana u.c. (sk. 5.attēlu un 3.tabulu)).

Izdoto izglītības programmu licenču sadalījums (jauna / nomaiņa)

No 2014.gadā licencētajām **254** pirmskolas izglītības programmām **41** (16%) licencēta kā autorprogramma un **213** (84%) īstenošanai atbilstoši noteiktajam izglītības programmu paraugam. Savukārt no **380** pamatizglītības programmām kā autorprogrammas licencētas **240** (63%) un **140** (37%) – īstenošanai pēc noteiktā parauga. Vidējās izglītības pakāpē no **136** izglītības programmām **108** (79%) licencētas kā autorprogrammas un **28** (21%) – īstenošanai pēc noteiktā parauga (sk. 6.attēlu).

2014.gadā licencētās izglītības programmas: īstenošanai pēc parauga vai autorprogramma

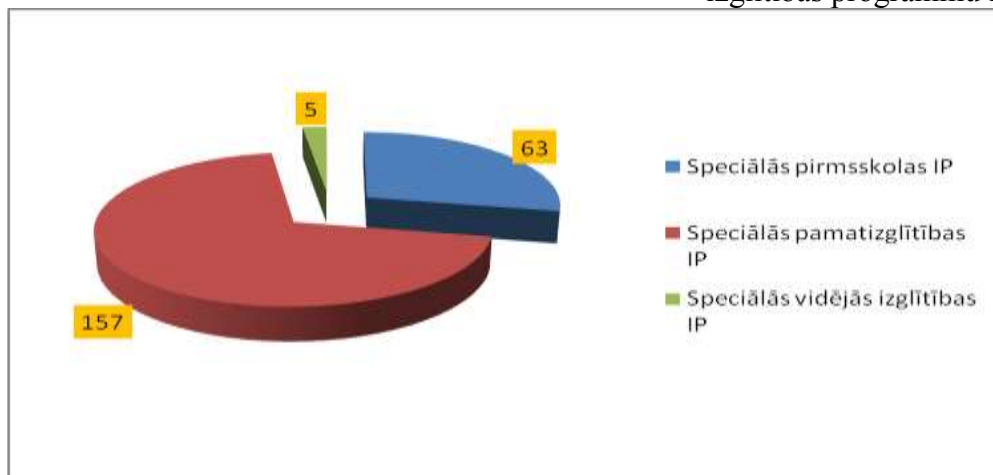
Izglītības iestādes, izstrādājot savu autorprogrammu vidējās izglītības pakāpē, ir izmantojušas normatīvajos aktos noteiktās tiesības izglītības programmas īstenošanas plānā iekļaut valsts vispārējās izglītības standartā neminētus mācību priekšmetus un tiesības samazināt vai palielināt izglītības programmas paraugā doto mācību stundu skaitu mācību priekšmetā, kā arī patstāvīgi noteikt mācību stundu skaitu sadalījumu trijos mācību gados, izstrādājot atbilstošu mācību priekšmeta programmu. Piemēram, Valsts izglītības satura centrs ir saskaņojis vidējās izglītības mācību priekšmetu standartus „Bērnu aprūpe un uzraudzība”, „Matemātiskā analīze”, „Komerccinības”, „Lietišķā angļu valoda”, „Projektu vadība”, „Biznesa angļu valoda”, „Komerccinība”, „Attīstības psiholoģija”, „Uzņēmējdarbība”, „Ievads tūrismā”, „Tūrisma mārketing”, „Viesmīlības nozares pamati”, „Hipoloģija” u.c.

No pārskata periodā izdotajām **770** licencēm **225** jeb (29%) licences izdotas speciālās

izglītības programmu īstenošanai, no tām **63** – speciālās pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai, **157** – speciālās pamatizglītības programmas īstenošanai un **5** – speciālās vidējās izglītības programmas īstenošanai (sk. 7.attēlu).

7.attēls
2014.gadā izdotās licences speciālās izglītības programmu īstenošanai

Tāpat kā iepriekšējos gados lielākais licenču skaits izdots speciālās pirmsskolas izglītības programmas īstenošanai izglītojamajiem ar valodas attīstības traucējumiem – **18** (29%) un izglītojamajiem ar jauktiem attīstības traucējumiem – **21** (33%). Savukārt speciālās pamatizglītības programmas īstenošanai lielākais licenču skaits – **60** (38%) izdots izglītības programmām izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem un izglītības programmām izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem **51** (32%) (sk. 7. un 8.attēlu).

Licencējot pamatizglītības mazākumtautību programmas, izglītības iestādes veic latviešu un mazākumtautību mācību valodas lietojuma izvēli atbilstoši kādam no attiecīgajā valsts pamatizglītības standartā noteiktajiem izglītības programmu paraugiem, papildus iekļaujot uzdevumus un nepieciešamo saturu attiecīgās etniskās kultūras apguvei un mazākumtautību integrācijas veicināšanai Latvijā. Mazākumtautību izglītības programmu īstenošanai izdotas **70** licences (9% no visām 2014.gadā licencētajām izglītības programmām), t.sk. pirmsskolas mazākumtautību izglītības programmas – **23** (9%), pamatizglītības mazākumtautību izglītības programmas – **21** (5,5%), vispārējās vidējās izglītības mazākumtautību programmas – **26** (19%).

Lai nodrošinātu vispārējās izglītības programmu atbilstību VIL 15.pantā noteiktajam, ka valsts vispārējās izglītības standarts un valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas ir obligātas ikvienam, kas izstrādā un īsteno vispārējās izglītības programmas, 2014.gadā veikta **349** vispārējās izglītības programmu aktualizēšana atbilstoši jaunajos standartos noteiktajām prasībām, veicot grozījumus izglītības programmu īstenošanas plānos un to saturā. Informācija par izglītības programmas aktualizēšanu ievadīta VIIS. Šajos gadījumos pēc lēmuma pieņemšanas izglītības iestādei atstāta spēkā iepriekš izdotā licence, kas derīga līdz tajā norādītajam termiņam.

Nodrošinot bērnu tiesības uz drošu un atbilstošu vidi, 2 privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm anulētas 3 licences pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai konkrētā adresē, kurā ēkas un izglītības procesa nodrošinājums neatbilda normatīvo aktu prasībām. Pārskata periodā sadarbībā ar Rīgas pilsētas būvvaldi tika izvērtēta izglītības iestāžu sniegtā informācija par telpu atbilstību izglītības programmu īstenošanai.

Akreditācijas procesa ietvaros 2014.gadā izvērtēta 102 izglītības iestāžu 273 izglītības programmu īstenošanas atbilstība licencētajai vispārējās izglītības programmai. Izglītības programmu izvērtēšana pamatojās uz izglītības iestādes ievadīto informāciju VIIS. Proti, par izglītības iestādē īstenojamām izglītības programmām, izglītības programmu īstenošanas plāna

atbilstību valsts vispārējās izglītības standartam un licencētajā izglītības programmā noteiktajam, pedagoģiskā procesa organizāciju izglītības programmas īstenošanai (apvienotās klases, integrētie izglītojamie vispārējās izglītības iestādē, klasēs), izglītojamo slodzes atbilstību VIL noteiktajam, izglītības iestādes veiktajām darbībām saistībā ar grozījumiem izglītības programmu īstenošanas plānos.

Izvērtēšanas procesā iegūtā informācija liecina, ka kopumā izglītības iestādes VIIS ievada reālai situācijai atbilstošu informāciju. Taču atsevišķām izglītības iestādēm tika konstatētas dažādas neatbilstības, kas, iespējams, liecina par licencētajās izglītības programmās un normatīvajos aktos noteiktā neievērošanu. Proti:

1. Izglītības programma nav akreditēta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā divu gadu laikā no tās īstenošanas uzsākšanas dienas;
2. Izglītības programmas īstenošanas plānā iekļauti mācību priekšmeti, kas nav minēti valsts izglītības standartā;
3. Īstenojot izglītības programmu atbilstoši apstiprinātajam paraugam, nav izmantotas visas izglītības iestādes izvēlei paredzētās mācību stundas;
4. Noteiktais stundu skaits atšķiras no licencētās izglītības programmas mācību priekšmetu un stundu plāna, līdz ar to iespējams tiek pārsniegta VIL noteiktā izglītojamo mācību stundu slodze nedēļā;
5. Netiek uzrādīta svešvalodas apguve 1.klasē (ar 2014./2015.m.g.);
6. Pamatizglītības un vidējās izglītības programmās ir lietoti valsts izglītības standartā un izglītības programmā noteiktajam neatbilstoši mācību priekšmetu nosaukumi: „Latviešu literatūra”, „Krievu valoda un literatūra” (kā svešvaloda) „Latvijas un pasaules vēsture” (pamatizglītībā), „Rokdarbi”, „Lietišķā informātika”, „Kultūras vēsture”, „Biznesa ekonomika”, „Arodmācība”, „Dzīves ziņa”, „Arodmācība zēniem”, „Arodmācība meitenēm”, „Vides aizsardzība” u.c.;
7. Speciālās pamatzglītības programmā 9.klasēs ir uzrādīti mācību priekšmeti „Fizika”, „Ķīmija”, „Bioloģija”, kas neatbilst licencētajā izglītības programmā noteiktajam;
8. Pamatizglītības programmu īstenošanā kā atsevišķs mācību priekšmets 4.klasēs netiek minēta „Literatūra”, tādējādi nerodot skaidrību, vai izglītības programmas ietvaros tiek apgūts mācību priekšmeta standarts 4.–9. klasei „Literatūra”;
9. 1., 2., 3.klasē ir noteiktas stundas mācību priekšmetā „Ētika un kristīgā mācība”, nevis „Ētika” vai „Kristīgā mācība”;
10. Nav iesniegta informācija par grozījumiem izglītības programmas īstenošanas plānā;
11. Ziņās par izglītojamajiem un klasi neprecīzi minēts apgūstamās izglītības programmas licences numurs;
12. Netiek ievadīta informācija par atbalsta pasākumiem izglītojamajiem, kas apgūst speciālās izglītības programmas;
13. Netiek uzrādīta informācija par apvienotajām klasēm;
14. Nekorekti ievadīta informācija par mācību priekšmeta „Mājturība un tehnoloģijas” dalījumu grupās (zēni, meitenes), kas nereti palielina izglītojamo slodzi.

Sniedzot izglītības iestādēm argumentētu informāciju un konstatēto neatbilstību pamatojumu, pēc izvērtēšanas tika nodrošināta VIIS ievadītās informācijas precizēšana.

1.3.Priekšlikumi

1. Nepieciešams turpināt nodrošināt konsultatīvo un informatīvo atbalstu izglītības iestādēm izglītības programmu izstrādē, licencēšanā, īstenošanā un aktualizēšanā;
2. Licencēšanas procesā sadarbībā ar citām institūcijām (piemēram, Rīgas pilsētas būvvaldi) precizēt informāciju par izglītības iestāžu telpu atbilstību, veicinot izglītības pieejamību un drošu izglītības vidi;
3. Sniegt atbalstu vispārējās izglītības iestāžu vadītājiem par iekļaujošās izglītības iespējām un speciālās izglītības programmu īstenošanu;

4. Sagatavot un popularizēt atbalsta materiālu vispārējās izglītības programmu kvalitatīvai izstrādei un licencēšanai, izglītības programmas un licences datu aktualizēšanai.

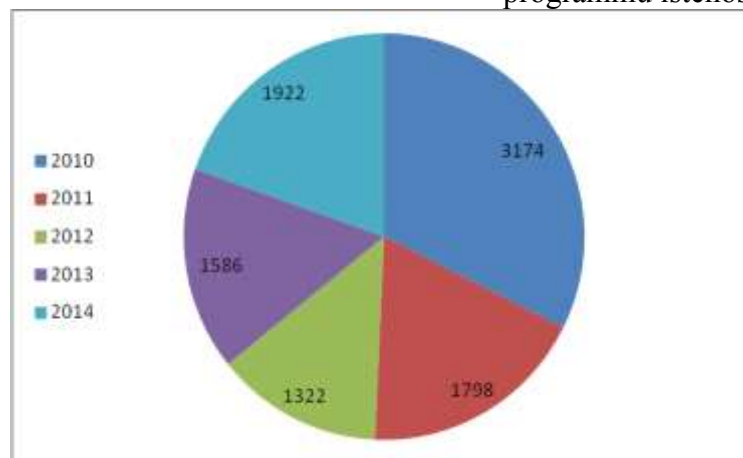
2. Profesionālās izglītības programmu licencēšana

2.1. Licencēšanas rezultātu dinamika un kopsavilkums par 2010. – 2014.gadu

VIIS pieejamie dati (uz 01.06.2015.) liecina, ka profesionālās izglītības programmas tiek īstenotas 1123 izglītības iestādēs, t.sk. 73 izglītības iestādēs, kas īsteno sākotnējās profesionālās izglītības (profesionālās pamatizglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās izglītības) programmas, 772 izglītības iestādēs, kas īsteno profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmas.

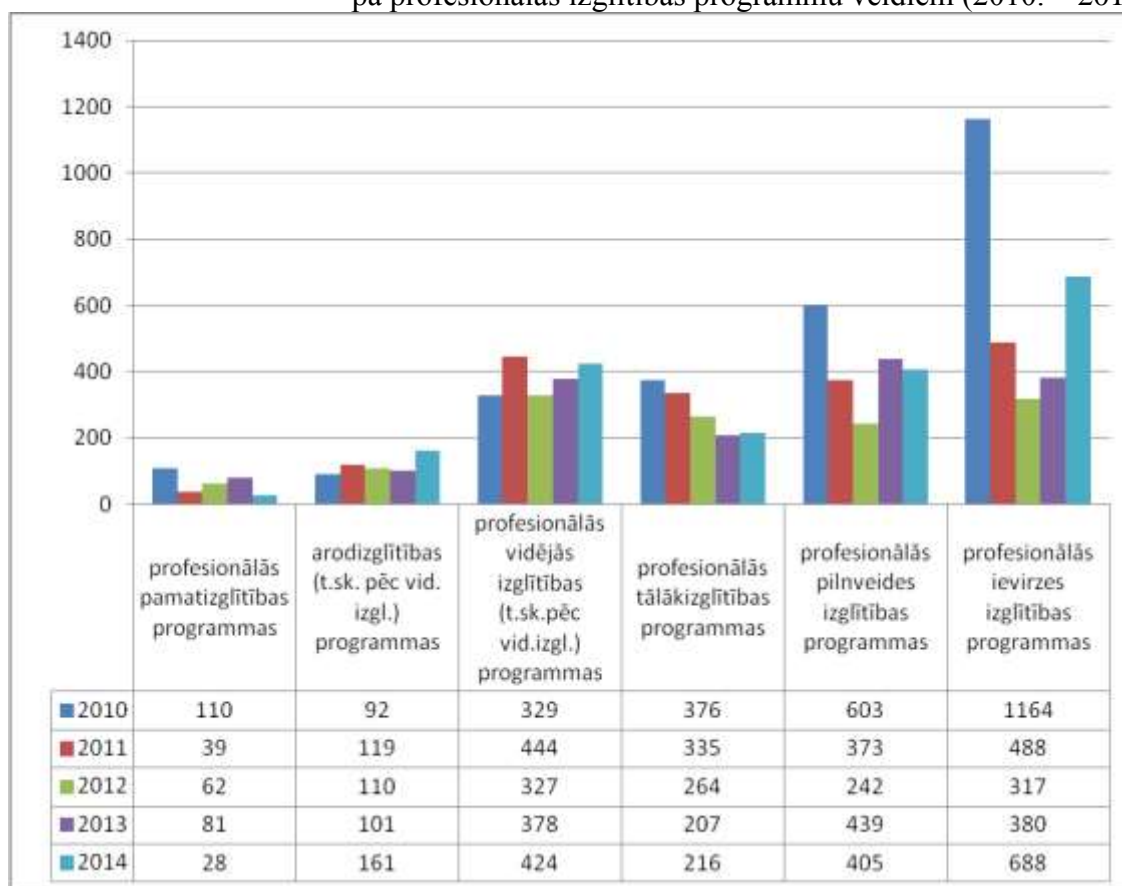
Laika periodā no 2010.gada līdz 2014.gadam kvalitātes dienests kopā ir izsniedzis **9802** profesionālās izglītības programmu licences, no kurām **320** licences ir izdotas profesionālās pamatizglītības programmu īstenošanai, **583** licences arodizglītības programmu īstenošanai (no tām 158 (27%) izglītības programmām, kurās izglītojamie var uzsākt mācības ar iegūtu vidējo izglītību), **1902** licences profesionālās vidējās izglītības programmu īstenošanai (no tām 625 (33%) izglītības programmām, kurās izglītojamie var uzsākt mācības ar iegūtu vidējo izglītību), **1398** licences profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanai, kā arī nodrošinot mūžizglītības pieejamību atbilstoši izglītojamo interesēm un darba tirgū nepieciešamo kompetenču pilnveidei, **2062** licences profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanai (sk. 8. un 9.attēlu).

8.attēls
Izsniegtās licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai (2010. – 2014.)

Bērnu un jauniešu vispusīgai attīstībai mūzikas, mākslas, dejas un sporta jomā tika licencētas **3537** profesionālās ievirzes izglītības programmas, no kurām ievērojamāko daļu veido izglītības programmas mūzikā un sportā (sk. 9.attēlu).

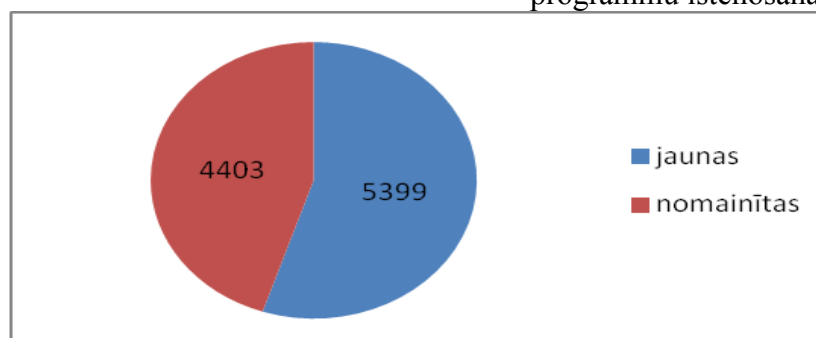
Izsniegtās licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai,
pa profesionālās izglītības programmu veidiem (2010. – 2014.)

Raksturojot **sākotnējās profesionālās izglītības programmu** īstenošanai izsniegtās **2805** licences, jākonstatē, ka **1902** licences izsniegtas profesionālās vidējās izglītības programmu īstenošanai, no tām **49%** – tādām profesionālās vidējās izglītības programmām, kurās izglītojamie elastīgi un ātri, reaģējot uz izmaiņām darba tirgū, var turpināt mācības pēc vispārējās vidējās izglītības ieguves un tādējādi no 1,5 līdz 2 gadu laikā var iegūt profesionālo vidējo izglītību un darba tirgū nepieciešamu profesionālo kvalifikāciju.

No visām licencēm **5399** (55%) licences ir izsniegtas jaunu izglītības programmu īstenošanai, bet **4403** licences (45%) ir nomainītas: gan mainoties izglītības iestāžu dibinātājiem vai nosaukumiem, gan atbilstoši veiktajiem grozījumiem normatīvajos aktos, gan profesionālo izglītības iestāžu reorganizācijas rezultātā (sk. 10.attēlu).

Izsniegtās licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai (2010. – 2014.)

Aizvadītajā laika periodā privātpersonu dibināto izglītības iestāžu licencēto profesionālās tālākizglītības programmu skaits, salīdzinot ar valsts un pašvaldību dibināto izglītības iestāžu licencēto profesionālo tālākizglītības programmu skaitu, ir ievērojami lielāks (63%), kas pamatā ir saistīts ar Nodarbinātības valsts aģentūras izsludinātajiem iepirkumiem izglītības pakalpojumu sniegšanai darba spēka konkurences paaugstināšanai.

Šajā laikā ir pieaugusi arī vispārējās izglītības iestāžu interese par profesionālās izglītības programmu īstenošanu, tādējādi attiecīgi ir pieaudzis arī sniegto konsultāciju skaits par profesionālās izglītības programmu izstrādi, licencēšanu un īstenošanu. Šobrīd 5 vispārējās izglītības iestādēm ir izsniegtas licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai: Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolai (2 profesionālās izglītības programmas), Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošai vidusskolai (8 profesionālās izglītības programmas), Zaļenieku komerciālajai un amatniecības vidusskolai (2 profesionālās izglītības programmas), Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošai vidusskolai (22 profesionālās izglītības programmas), Balvu profesionālajai un vispārizglītojošai vidusskolai (2 profesionālās izglītības programmas).

Licencējot izglītības programmas to īstenošanai tālmācības vai neklātienas apmācības formā, tiek nodrošināta iespēja iegūt profesionālo izglītību personām, kurām ģimenes, darba, sociālekonomisku, veselības stāvokļa vai citu apstākļu dēļ nav iespēju apmeklēt izglītības iestādi klātienas izglītības programmas apguvei, taču šādu izglītības programmu skaits ir neliels (18) un neliels ir arī to izglītības iestāžu skaits, kas tās īsteno, piemēram, Ērgļu Profesionālā vidusskola, Vecbebru Profesionālā un vispārizglītojošā internātvidusskola, Tālmācības Profesionālā vidusskola u.c.

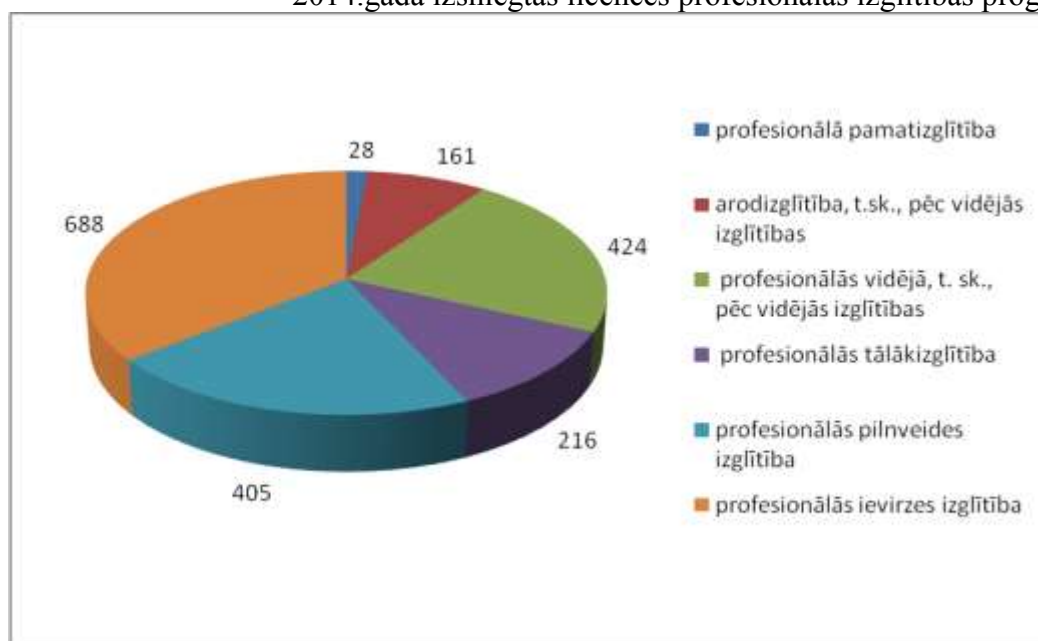
2.2. Licencēšanas rezultāti 2014.gadā

2014.gadā izdotas **1922** licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai, no tām:

- profesionālās pamatizglītības programmām – 28;
- arodizglītības programmām, t.sk. pēc vidējās izglītības – 161;
- profesionālās vidējās izglītības programmām, t.sk. pēc vidējās izglītības – 424;
- profesionālās tālākizglītības programmām – 216;
- profesionālās pilnveides izglītības programmām – 405;
- profesionālās ievirzes izglītības programmām – 688 (sk. 11.attēlu).

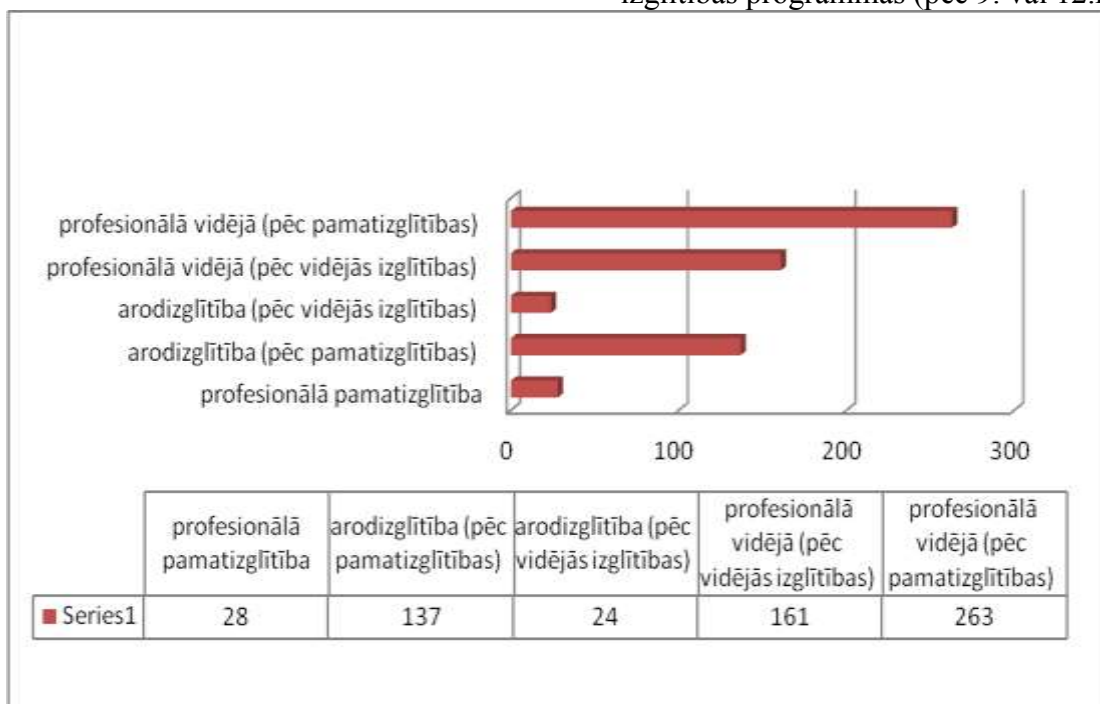
11.attēls

2014.gadā izsniegtās licences profesionālās izglītības programmām

Izvērtējot sākotnējās profesionālās izglītības programmu licencēšanas procesu, jāsecina, ka ir samazinājies profesionālās pamatizglītības programmu īstenošanai izsniegto licenču skaits (28), salīdzinot ar 2013.gadu (81), kas skaidrojams ar nelielu pieprasījumu pēc absolventiem ar zemu kvalifikāciju. Savukārt valsts un pašvaldību dibinātās profesionālās izglītības iestādes ir pievērsušas lielāku vērību profesionālās vidējās izglītības programmu licencēšanai (2013.gadā izsniegtas 378 licences; 2014.gadā – 424), t.sk. arī tām, kurās izglītojamie uzsāk mācības pēc vidējās izglītības, tādējādi no 1,5 līdz 2 gadu laikā iegūstot profesionālo vidējo izglītību (2013.gadā izsniegtas 136 licences, 2014.gadā – 161) (sk. 12.attēlu).

12.attēls
2014.gadā licencētās sākotnējās profesionālās izglītības programmas (pēc 9. vai 12.klases)

2014.gadā ir palielinājies privātpersonu dibināto izglītības iestāžu licencēto profesionālās tālākizglītības programmu skaits (73%), salīdzinot ar valsts un pašvaldību dibināto izglītības iestāžu licencēto profesionālo tālākizglītības programmu skaitu (27%). Tas galvenokārt ir saistīts ar Nodarbinātības valsts aģentūras izsludinātajiem iepirkumiem izglītības pakalpojumu sniegšanai darba spēka konkurences paaugstināšanai un izglītības iestāžu spēju efektīvi un ātri pielāgoties mainīgajam darba tirgus prasībām.

Tā kā 2014.gadā Latvijas Nacionālais kultūras centrs turpināja darbu pie izglītības programmu izstrādes un izmaiņām mācību plānos stundu skaita sadalījumā pa mācību priekšmetiem, kvalitātes dienests no izsniegtajām **688** profesionālās ievirzes izglītības programmu licencēm **67%** izsniedzis mūzikas, mākslas un dejas profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai.

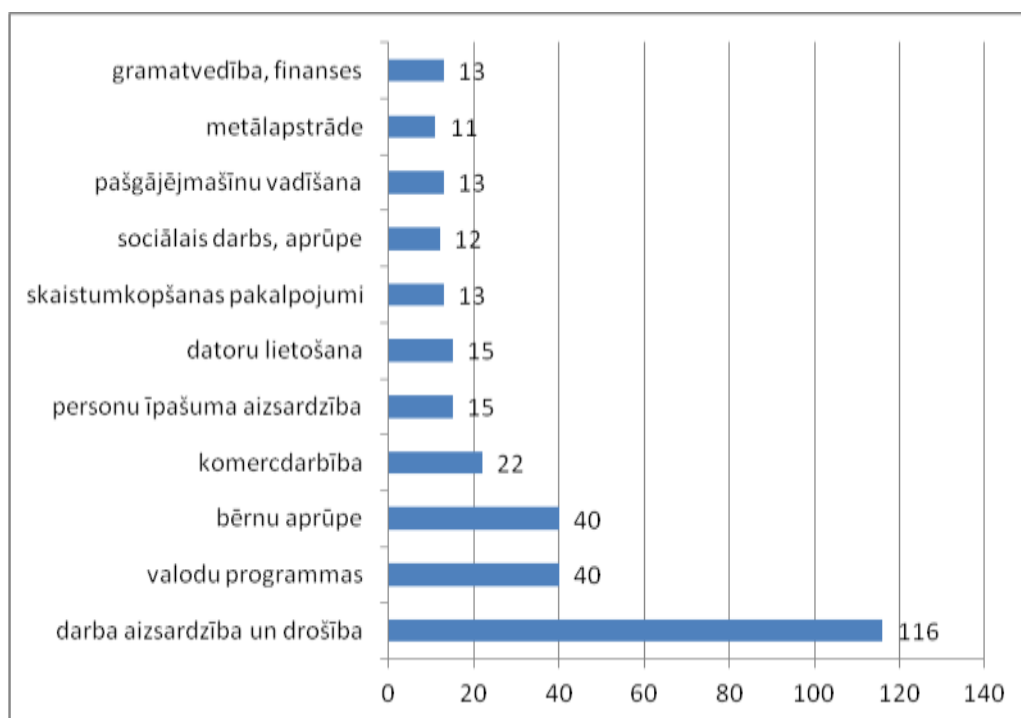
Ņemot vērā, ka 2014.gada 26.septembrī stājās spēkā Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 2.decembra noteikumos Nr.990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”, nosakot arodizglītības programmām ar mācību ilgumu 1 gads pēc pamatizglītības izglītības programmas koda pirmos divus ciparus papildināšanu ar burtu (koda sākumu nosakot - 32a), kā arī nosakot izglītības programmas koda papildināšanu ar astoto ciparu, kas norāda izglītības programmas īstenošanas formu – klātie (1), neklātie (3), tālmācība (4), tad 2014.gadā 47% no visām izsniegtajām licencēm ir licences, kas izsniegtas jaunu izglītības programmu īstenošanai (2013.gadā – 66%), bet pārējās izsniegtas, veicot iepriekš izsniegto licenču nomainīšanu.

Pēdējos 2 gados ir konstatēta samērā liela valsts, pašvaldību un privāto izglītības iestāžu

interese par profesionālās pilnveides izglītības programmu izstrādi, līdz ar to ir pieaudzis izsniegto licenču skaits profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanai. Tas skaidrojams ar Nodarbinātības valsts aģentūras īstenojamiem Eiropas Sociāla fonda atbalsta pasākumiem darba meklētājiem un bezdarbniekiem, sniedzot iespēju apgūt jaunas darba prasmes un iemaņas īsās programmās (sk. 13.attēlu).

13.attēls

2014.gadā licencētās profesionālās pilnveides izglītības programmas
(pa Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktām izglītības programmu kopām)

Starp populārākajām kvalifikācijām, kuru ieguvei tiek licencētas profesionālās izglītības programmas, nav vērojama dinamika, jo nemainīgi pieprasītākas ir šādas: pavārs, pavāra palīgs, konditors, konditora palīgs, ēdināšanas pakalpojumu speciālists, galdnieks, automehāniķis, mājkalpotājs, sekretārs, lietvedis, klientu apkalpošanas speciālists, viesmīlības pakalpojumu speciālists, ekotūrisma speciālists, frizieris, galdnieka palīgs, grāmatvedis, elektrotehniķis, automehāniķis, autoelektriķis, apdares darbu tehniķis, būvstrādnieks, datorsistēmu tehniķis, lokmetinātājs u.c.

No kultūras nozares profesionālajām kvalifikācijām populārākās ir mūziķis un dizaina speciālists (ar specializācijām).

2.3.Priekšlikumi

1. Lai sniegtu informāciju izglītības iestādēm un citiem interesentiem par kvalitatīvu un darba tirgus attīstības tendencēm atbilstošu izglītības programmu izstrādi, turpināt aktīvu sadarbību ar Kultūras ministriju, Veselības ministriju un Labklājības ministriju, kā arī ar Valsts izglītības satura centru, Latvijas Nacionālo kultūras centru u.c. institūcijām, pievēršot īpašu uzmanību sadarbībai ar darba devējiem profesionālās izglītības programmu izstrādē (par mācību un kvalifikācijas prakses iekļaušanu izglītības programmās, modulāro izglītības programmu izstrādi, darba vidē balstītu mācību iekļaušanu profesionālajās izglītības programmās, izglītības programmu īstenošanas iespējām un nosacījumiem tālmācībā) un licencēšanā, kā arī profesionālās izglītības programmu īstenošanā;

2. Lai nodrošinātu atbilstību nozaru kvalifikāciju struktūrai (nozaru kvalifikāciju kartēm), modernajām kvalifikācijām un mainīgajām darba tirgus prasībām un spētu efektīvi reaģēt uz darba tirgus pieprasījuma izmaiņām, izglītības programmu izstrādē un licencēšanā sadarboties ar nozaru asociācijām;
3. Sagatavot un publiskot papildu informāciju par profesionālās izglītības programmu sagatavošanu un licencēšanu (pēc attiecīgiem grozījumiem Profesionālās izglītības likumā un citos normatīvajos aktos).

Vadītāja

I.Juhņēviča

*Neipreisa 67507832
Rākina 67507867*